

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1983-1984**

24 MAI 1983

**Projet de loi modifiant les articles 55 et 56 du
Code civil en ce qui concerne les déclarations
de naissance**

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR Mme STAELS-DOMPAS**

La proposition de loi qui allait devenir le présent projet, fut déposée le 12 mai 1979 sur le bureau de la Chambre des Représentants. Elle visait à permettre à la mère de déclarer la naissance de son enfant. Cette mesure était considérée comme étant de nature à contribuer à réaliser sur le plan juridique l'égalité des droits de l'homme et de la femme.

L'objectif visé pouvait être atteint en prolongeant le délai fixé pour la déclaration de naissance.

Par ailleurs, il était proposé de supprimer l'obligation, depuis longtemps tombée en désuétude, de présenter l'enfant à l'officier de l'état civil. C'est pourquoi l'auteur de la proposition a jugé souhaitable de supprimer cette prescription et de la remplacer par l'obligation de fournir la preuve de la naissance par la production de certificats médicaux.

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Devaen, M. Egelmeeers, Mme L. Gillet, M. Goossens, Mmes Herman-Michielsens, Pétry, MM. Pouillet, Van In, Verbist, Wathelet et Mme Staels-Dompas, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Seeuws et Sondag.

R. A 12097*Voir :*

Document du Sénat :

637 (1983-1984) : N° 1.

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1983-1984**

24 MEI 1983

**Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen
55 en 56 van het Burgerlijk Wetboek inzake
de aangiften van geboorte**

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE UITGEBRACHT
DOOR Mevr. STAELS-DOMPAS**

Het voorstel van wet, dat tenslotte uitgemond is in dit ontwerp, werd op 12 mei 1979 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend. Het had tot doel de moeder in de gelegenheid te stellen de aangifte van de geboorte van haar kind te doen. Dit werd beschouwd als een bijdrage tot de juridische gelijkberechtiging van man en vrouw.

Dit doel kon worden bereikt door de termijn vastgesteld voor de aangifte van de geboorte, te verlengen.

Bovendien werd voorgesteld de verplichting om het kind aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te vertonen, weg te laten; deze verplichting is immers sinds geruime tijd in onbruik geraakt. De auteur achtte het bijgevolg wenselijk dit voorschrift weg te laten en het te vervangen door de verplichting het bewijs van de geboorte te leveren aan de hand van medische attesten.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; de dames Delruelle-Ghobert, De Pauw-Devaen, de heer Egelmeeers, Mevr. L. Gillet, de heer Goossens, de dames Herman-Michielsens, Pétry, de heren Pouillet, Van In, Verbist, Wathelet en Mevr. Staels-Dompas, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Seeuws en Sondag.

R. A 12097*Zie :*

Gedr. St. van de Senaat :

637 (1983-1984) : N° 1.

Lors des discussions en Commission de la Justice de la Chambre, le Gouvernement déposa des amendements. Ceux-ci étaient inspirés du projet de loi modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et à l'adoption (Doc. Sénat, 1977-1978, n° 305-1).

Comme le mentionne le rapport de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants (Doc. Chambre des Représentants, 1979-1980, n° 400-4), ces amendements « tiennent compte des remarques faites par la Commission de la Justice du Sénat qui examine ce projet et des observations émises par la commission permanente de l'état civil » (p. 2).

La proposition de loi amendée a été adoptée en Commission de la Justice de la Chambre par 10 voix et 2 abstentions.

Le 18 juin 1981, la proposition a été adoptée en séance plénière de la Chambre par 151 voix et une abstention.

La Commission du Sénat a examiné le projet durant ses réunions des 10 et 24 mai 1983.

Article 1er

Cet article prévoit que la déclaration de naissance est faite dans les quinze jours qui suivent celui de l'accouchement. Lorsque le dernier jour de ce délai est un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le délai est prolongé jusqu'au premier jour ouvrable qui suit.

Plusieurs membres estiment que ce délai est trop long, ce qui comporte plusieurs dangers. Il est surtout à craindre que le nombre d'enfants qui décèdent avant l'expiration de ce délai de déclaration n'augmente. En conséquence, ces enfants seront considérés comme mort-nés, étant donné qu'il ne sera plus possible de vérifier s'il s'agit vraiment ou non d'un enfant mort-né.

Il est rappelé que le délai de 15 jours proposé par le projet correspond en pratique au délai de 10 jours prévu à l'article 4 du projet de loi modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et à l'adoption (Sénat, 1977-1978, n° 305-1). Le délai proposé à l'article 1er comprend en effet les samedis, les dimanches et les jours fériés légaux, à l'inverse de l'article 4 du projet.

Il n'y aura pas d'augmentation du nombre d'enfants prétendument mort-nés, étant donné que l'obligation subsiste de déclarer les naissances à l'officier de l'état civil dans les 24 heures. D'ailleurs, la constatation de la mort d'un enfant à sa naissance ne se fait pas non plus au moment de la déclaration de naissance.

En cas de décès de l'enfant avant l'expiration du délai, la réglementation actuelle reste en vigueur; on établit alors un acte de naissance et un acte de décès.

Tijdens de besprekingen in de Kamercommissie voor de Justitie diende de Regering amendementen in. Zij waren geïnspireerd door het wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en adoptie (Senaat, 1977-1978, nr. 305-1).

Zoals het verslag van de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Kamer van Volksvertegenwoordigers, 1979-1980, nr. 400-4) vermeldt, werd in die amendementen rekening gehouden « met de opmerkingen die in de Commissie voor de Justitie van de Senaat, die dat ontwerp onderzoekt, en de vaste commissie voor de burgerlijke stand werden gemaakt » (blz. 2).

Het geamendeerde voorstel van wet werd in de Kamercommissie voor de Justitie aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

Op 18 juni 1981 werd het voorstel door de Kamer van Volksvertegenwoordigers aangenomen met 151 stemmen en 1 onthouding.

De Senaatscommissie besprak het ontwerp tijdens haar vergaderingen van 17 en 24 mei 1983.

Artikel 1

Dit artikel bepaalt dat de aangifte van geboorte wordt gedaan binnen 15 dagen na de bevalling. Is de laatste dag van die termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt hij verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

Meerdere leden zijn van mening dat deze termijn te lang is. Deze te lange termijn houdt meerdere gevaren in. Vooral mag worden gevreesd dat het aantal kinderen die overlijden vóór het verstrijken van die termijn aangifte zal toenemen. Deze kinderen zullen dientengevolge worden beschouwd als doodgeboren, vermits het niet meer mogelijk zal zijn na te gaan of het al dan niet om een werkelijk doodgeboren kind gaat.

Er wordt aan herinnerd dat de termijn van 15 dagen die door het ontwerp wordt voorgesteld in de praktijk overeenstemt met de termijn van 10 dagen waarin wordt voorzien in artikel 4 van het ontwerp van wet tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende afstamming en de adoptie (Senaat, 1977-1978, nr. 305-1). In de door artikel 1 voorgestelde termijn zijn immers de zaterdagen, de zondagen en de wettelijke feestdagen begrepen, in artikel 4 van het ontwerp evenwel niet.

Het toenemen van het aantal zogenaamde doodgeboren kinderen zal zich niet voordoen vermits de verplichting blijft bestaan om binnen de 24 uren na de geboorte de ambtenaar van de burgerlijke stand daarvan op de hoogte te brengen. Trouwens, de vaststelling of een kind al dan niet doodgeboren is, geschiedt thans evenmin op het ogenblik van de aangifte.

In geval van overlijden van het kind vóór het verstrijken van de termijn blijft de huidige regeling gelden; er wordt én een akte van geboorte én een akte van overlijden opgemaakt.

Certains membres ne sont pas convaincus par cette argumentation. L'obligation de prévenir l'officier de l'état civil n'est qu'un avis administratif qui peut se perdre. Elle ne pallie pas l'inconvénient précité qu'entraîne un délai de déclaration trop long.

L'article 1er est adopté par 7 voix contre 4 et 1 abstention.

Article 2

Cet article est adopté par 7 voix contre 2 et 4 abstentions.

Article 3

Un membre dépose l'amendement suivant :

Compléter le 2° du nouvel article 57 proposé par cet article, par un deuxième alinéa, libellé comme suit :

« En cas d'adoption, l'identité des parents est remplacée par celle des adoptants lorsqu'un extrait de l'acte de naissance est délivré. »

Il est justifié comme suit :

« En exécution de l'article 63 du Code civil, l'officier de l'état civil est obligé de faire une publication selon les règles prescrites.

Cette publication comprend l'identité complète du père et de la mère.

Lorsqu'un enfant adoptif veut contracter mariage, il découvre dans la procédure prévue par la législation actuelle, qui sont ses père et mère naturels. Il peut en résulter des situations très pénibles à la fois pour les adoptants et pour l'enfant adoptif. On connaît des cas où celui-ci est allé retrouver ses parents naturels (père et/ou mère), oubliant ses parents adoptifs, bien que ces derniers aient assumé son éducation et son développement.

Ce projet nous donne une bonne occasion de ne pas révéler, lors de l'adoption, la mère naturelle et/ou le père naturel dans les actes et les pièces officielles, à l'exemple, de ce qui se pratique dans plusieurs pays. »

L'amendement est retiré après qu'on eut fait remarquer qu'il vaudrait mieux l'appliquer aux dispositions concernant l'adoption.

En outre, il y a lieu de rectifier une erreur matérielle qui s'est glissée dans le texte de cet article. Dans le texte français du 1° du nouveau texte de l'article 57 du Code civil proposé par cet article, les mots « la date » doivent être remplacés par les mots « le jour ».

L'article 3 est adopté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

Sommige leden zijn door deze argumentatie niet overtuigd. De verplichting om de ambtenaar van de burgerlijke stand te verwittigen is enkel een zuiver administratief bericht dat kan verloren gaan. Aan het bovenvermelde nadeel dat voortvloeit uit een te lange termijn van aangifte, wordt daardoor niet verholpen.

Artikel 1 wordt aangenomen met 7 tegen 4 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 2

Dit artikel wordt aangenomen met 7 tegen 2 stemmen, bij 4 onthoudingen.

Artikel 3

Een lid diende bij dit artikel volgend amendement in :

Het 2° van artikel 57 voorgesteld door dit artikel aan te vullen met een tweede lid, luidende :

« Bij adoptie wordt de identiteit van de ouders vervangen door die van de adoptanten, wanneer een uittreksel van de akte van geboorte wordt afgeleverd. »

Het wordt verantwoord als volgt :

« In uitvoering van artikel 63 van het Burgerlijk Wetboek is de ambtenaar van de burgerlijke stand verplicht een afkondiging te doen volgens voorgeschreven regels.

Hieronder zijn ook begrepen de volledige identiteit van de vader en de moeder.

Wanneer een adoptiekind in het huwelijk wil treden, ontdekt het in de procedure volgens de huidige wetgeving, wie de natuurlijke moeder en vader zijn. Dat kan tot zeer pijnlijke toestanden leiden en voor de adoptanten en voor het adoptiekind. Er zijn gevallen gekend waar het adoptiekind opnieuw zijn natuurlijke ouders (vader en/of moeder) is gaan opzoeken, de adoptieouders door het kind werden vergeten, niet-tegenstaande zij de opvoeding en de ontwikkeling van het kind hebben waargemaakt.

Naar het voorbeeld van wat in verschillende landen wordt toegepast, bij adoptie niet kenbaar maken van de natuurlijke moeder en/of vader in de akten en officiële stukken, geeft dat ontwerp ons een goede gelegenheid. »

Nadat is opgemerkt dat dit amendement eerder thuishoort bij de bepalingen betreffende de adoptie, wordt het ingetrokken.

Bovendien moet in de tekst van dit artikel een materiële vergissing worden verbeterd. In de Franse tekst van het 1° van de door dit artikel voorgestelde nieuwe tekst van artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek moeten de woorden « la date » worden vervangen door de woorden « le jour ».

Dit artikel wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen, bij 1 onthouding.

Article 4

Cet article est adopté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

L'ensemble du projet de loi a été adopté par 6 voix contre 3 et 3 abstentions.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 12 membres présents.

Le Rapporteur,
N. STAELS-DOMPAS.

Le Président,
E. COOREMAN.

Artikel 4

Dit artikel wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen, bij 1 onthouding.

Het geheel van het ontwerp van wet werd aangenomen met 6 tegen 3 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Het verslag werd goedgekeurd met eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

De Verslaggever,
N. STAELS-DOMPAS.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.